

Stadswandeling Doornik

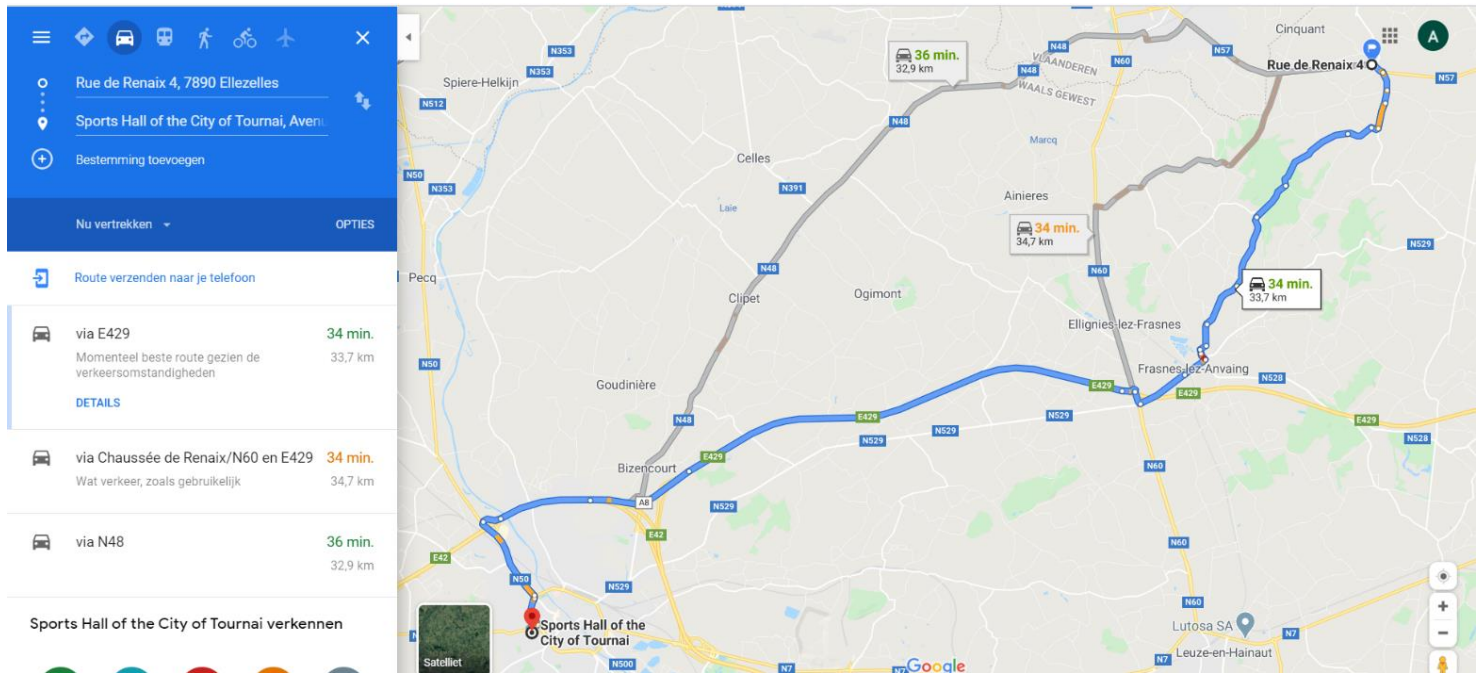
(Halve) daguitstap
auto/stadswandeling

Auto: ca. 33,7 km – 34 min.
Wandeling: ca. 7 km

Auto/Wandelen

(Halve) daguitstap : Stadswandeling Doornik

(Als je de gebouwen ook binnengaat en eventueel nog een museum meepikt doe je een volle dag over deze wandeling).

Vanuit de *Brasserelles* naar het vertrekpunt van de stadswandeling doe je er met de wagen ongeveer 34 minuten over. Stel Google-Maps in op het adres Hall des Sports (Avenue de Gaulle). (GPS: 50.60459 | 3.3779262144148334). De routeplanner zal je door het prachtige landschap van de Pays des Collines brengen.

Doornik is een van de oudste steden van België met gebouwen die op de lijst van UNESCO-erfgoed staan, zoals het Belfort en de OLV-kathedraal. Je zal langs de lakenhalle en overblijfselen van de stadsomwalling wandelen.

Gratis parking aan de Hall des Sports (Avenue de Gaulle)

De wandelroute is niet bewegwijzerd.

Auto: ca. 33.7 km – 34 min.

Wandeling: ca. 7 km

Vertrek: parking Hall des Sports

Terrein: soms licht hellend, soms kasseien

Onderweg is keuze te over om ergens iets te eten of te drinken: de Grote Markt, de Vismarkt aan de Scheldekaaien, het Sint-Pietersplein, ... aan shoppingmogelijkheden is er ook geen gebrek.

De wandeling start aan de gratis parking aan de Hall des Sports (Avenue de Gaulle). Wandel naar de Avenue des Gaulle en neem onmiddellijk rechts. Steek de Bld. des Frères Rimbaut en de Bld. Léopold/Bld. Bara over en neem de straat links: Place de Lille met het standbeeld van prinses Christine de Lalaing. Laat haar aan je rechterhand en loop de Rue des Carmes in.

Archeologisch Museum van Doornik

Rue des Carmes 8

<http://museozoom.be/nl/mus%C3%A9e/archeologisch-museum-van-doornik/>

In Doornik zijn bij bouwwerken reeds enkele historische sites blootgelegd waarmee kon worden aangetoond dat Doornik tot de oudste steden van België behoort. Die opgravingen leveren uiteraard nogal wat materiaal op dat onder meer in dit museum is tentoongesteld. Er is ook een grote verzameling voorwerpen te zien van andere archeologische vondsten van de prehistorie tot de middeleeuwen. Topstukken zoals loden sarcofagen uit de Gallo-Romeinse (1^e eeuw v.C. tot ca. 400) en een tombe van de 'Saksische prinses' uit de Merovingische periode (400 tot ca. 850 n.C. uit de Sint-Brixiuswijk) zijn erkend als 'Schat van de Federatie Wallonië-Brussel'. Vooral over die laatste tijdsperiode is in België weinig terug te vinden in musea, behalve hier dus in Doornik.

In het museum kan je ook kopieën van de gouden bijen uit het graf van Childerik en een reproductie van het skelet van zijn paard bewonderen.

Loop verder door de Rue des Carmes en sla rechts, vóór de kerk, de Rue des Soeurs Noires in. Neem de 1ste straat links (rond de kerk lopen): de Rue du Louvre en vervolgens links de Rue Saint Jacques.

Sint-Jacobskerk

Deze kerk is dé mooiste kerk van Doornik met heel veel elementen in de typische Doornikse gotische stijl. Bij de ingang van de kerk ligt een sint-Jacobsschelp. De schelp is het symbool van de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella, die door Doornik loopt. Als je met je rug naar de kerk staat zie je rechts een wit huis. Daar kan je als bedevaarder de stempel voor de pelgrimsroute in je boekje laten zetten.

Op de plaats waar nu de Sint-Jacobskerk staat, bevond zich in de middeleeuwen (12de eeuw) een romaanse kapel. Links en rechts in het portaal zie je grafstenen van de rijkere adel. Het kerkschip, transept en zijbeuken dateren uit het begin van de 13de eeuw. Prachtige glasramen en het retabel waar Sint-Jacob op afgebeeld staat zijn je aandacht waard.

Rechts van het koor zie je een houten beeld van Jacobus met de schelp uit de 18de eeuw. Een prachtig neogotisch zijaltaar is te danken aan baron de Béthune.

In de rechterzijkapel kan je musicerende engelen zien op het plafond van de koepel, afgebeeld met een harp, doedelzak of luit. Het moet oorspronkelijk begin 15de eeuw geschilderd zijn en het werd in 1895 gerestaureerd. De lezer met een adelaar dateert uit 1411.

Tip: Ga voor het allermooiste zicht in de kerk áchter het altaar staan.

Ga aan de achterkant van de kerk linksaf bij de T-kruising, Rue Saint Jacques. Neem daarna de 2de straat rechts (Terrasse de la Madeleine (kerk)). Op het einde naar links (Rue de l'Ecrocherie) en meteen rechts

het steegje (Rue des Foulons) in. Volg gewoon de bochten mee en je belandt bij het water op de Quai des Sallines met pal voor jou de Pont des Trous. Of tenminste wat ervan overblijft.

Pont des Trous

Pont des Trous - vóór de afbraak in 2018

Hier stond dus, tot in 2019 de fameuze Pont des Trous. Ze is nu deels afgebroken. De brug maakte deel uit van de middeleeuwse tweede stadsomwalling. Bij het begin van WO II werd ze gebombardeerd door de Britten. Na de oorlog werd ze heropgebouwd en verhoogd om nieuwe types schepen aan te kunnen. En nu is de brug dus afgebroken. De afbraak van de drie centrale spitsbogen maakt deel uit van het project Seine-Schelde. Het Seinebekken wordt via het nieuwe kanaal Seine-Nord aangesloten op het Noord-Europese vaarweg. De bedoeling is, in de nabije toekomst, op de as miljoenen extra tonnen met de binnenvaart te vervoeren. De Schelde moet daarom in Doornik verbreed worden om de vaarweg toegankelijk te maken voor schepen tot 2.000 ton.

Als je het ganse verhaal van de Schelde in Doornik wil lezen, moet ja naar de ophaalbrug (de brug na deze waar wij met de wandeling het water oversteken). Daar vind je een uitgebreid gedocumenteerde uitleg op een pancarte.

Over de bochten in het Scheldeverloop nog dit. Vroeger was het nog veel erger, maar Lodewijk XIV (zijn rol in de ontwikkeling van Doornik kan niet genoeg beklemtoond worden), zorgde er al voor dat de Schelde al flink werd rechtgetrokken op zijn verloop naar de stad.

De toren op de linkeroever – de kant waar je nu staat - (*Tour du Bourdiel*) dateert uit 1281, deze op de rechteroever (*Tour de la Thieulerie*) uit 1304. De torens zijn plat aan de stadskant en rond naar buiten toe.

Ga hier rechts de wandel- en fietspromenade op. Je wandelt nu tot naar de volgende brug. Opgelet: ook fietsers maken gebruik van dit pad. Bij de brug lopen we achter de rug van het standbeeld van Barthélémy Du Mortier en nemen (aan de Colruyt) rechts de Rue du Cygne en 1ste links naar de Tour du Cygne.

Tour du Cygne

Impasse de la rue du Cygne 12

Deze toren is een overblijfsel van de eerste stadsomwalling uit de 12de en 13de eeuw.

Keer op je stappen terug en steek de brug over. Aan de andere oever (Quai Dumon) ga je eerst naar rechts, om dan – 1ste links -in de Rue Joseph Hoyois te stappen. Vervolg verderop langs een groene strook. Kijk hier naar links.

Kerk met de scheve toren

Deze toren maakt deel uit van de Eglise Saint-Nicolas (13de eeuw).

Blijf rechtdoor lopen en zo kom je aan de toren van Hendrik VII (staat in de stellingen).

Tour Henri VIII

... of “Dikke Toren”, gelegen in een park. De muren zijn 7 meter dik en de diameter bedraagt 25 meter.

Deze toren maakte als donjon deel uit van een fort dat werd gebouwd in opdracht van koning Henri VIII in 1513 op de rechteroever van de Schelde. Deze Engelse koning had toen de stad ingenomen met zijn legers. Hij liet een citadel bouwen met een muur en een gracht eromheen. Uiteindelijk zouden ze vijf jaar in Doornik blijven. In die periode werd de citadel vooral gebruikt als onderdak voor soldaten.

Lodewijk XIV die veel liet bouwen onder zijn regeerperiode liet ook af en toe eens iets neerhalen, waaronder dus ook de citadel. Jammer!

Even voorbij de toren maken we nog een lusje op de Place Victor Carbonelle.

Art nouveau

We lopen hier speciaal een lusje om de mooie art nouveau woningen te kunnen zien. Loop links op het pleintje tot bij huisnr. 10 en 12: twee mooie voorbeelden van art nouveau stijl. Ga naar de overkant van het pleintje en keer terug langs huisnummer 5.

Algemeen: De Art Nouveau is ontstaan in 1890 maar kende zijn hoogtepunt in 1900.

Het meest typerend voor de stijl zijn de zweepslagmotieven, de vloeiende lijnen, glas - in - loodramen, de vrouwelijke naaktfiguren, het gebruik van nieuwe materialen (metaal, beton en glas) en de invloeden van de Japanse kunst zoals de muurschilderingen en het afbeelden van alledaagse voorwerpen.

Vervolgens, met je gezicht naar de “Dikke Toren”, neem je links de Avenue Leray. In de Avenue Leray bevindt zich het station aan je linkerkant. Het is een gebouw uit 1850. Dwars het voorliggende plein.

Tip: Wil je een typisch Doorniks gebak proeven, ‘le Clovis’, dan kan dat op dit plein bij patisserie Quenoy, bekend tot ver buiten Doornik. Het is reeds de vierde generatie op rij die deze patisserie runt. (ca. €15)

Het gebak Clovis is een cake met frangipane en abrikozenjam. De taart kwam ter gelegenheid van de 1500ste verjaardag van de dood van Childéric en de troonsbestijging van Clovis op de markt.

Pâtisserie Quenoy (woensdag gesloten)

Place Crombez 2

7500 TOURNAI

Tél. : 069 / 22 39 23

www.Patisseriequenoy.be

Doornik kwam rond 432 in Frankische handen door een inval van Chlodio. Onder de Salische Franken Childerik en Clovis was Doornik de hoofdstad van het Frankische Rijk (tot 486). Het graf van Childerik werd in 1653 bij toeval ontdekt. Clovis verplaatste het Frankische machtscentrum naar Parijs, maar de rol van Doornik was nog niet uitgespeeld. Clovis maakte de stad bij zijn vertrek tot bisschopszetel, die heel Vlaanderen bestreek. De in Doornik geboren Eleutherius werd de eerste bisschop.

Het graf van Childerik werd op 27 mei 1653 intact gevonden op dertig meter van de Sint-Brixiuskerk. Het graf bevatte 21 paardenoffers, een complete wapenrusting (zwaard, messen, werpbijl, lans, schild), een muntschat, talrijke juwelen en een gouden stierenkop.

De gouden bijen die op de mantel van Childerik waren gestikt, inspireerden Napoleon bij de symboliek van zijn keizerrijk. Ze vervingen de Fleur-de-lys van de Bourbons.

Op het einde van het plein, met het standbeeld van Jules Marcel Lamoral Bara (hoogleraar aan de ULB en liberaal politicus in Doornik) in de rug, ga je rechtdoor de Avenue Van Cutsem op. Hou links van de groene tussenstrook en let op de zwaan bij huisnummer 19. Helemaal naar de hoek van de straat vind je nog prachtige art nouveau huizen (28b en 29) naar een ontwerp van het Brusselse architecten broederpaar Strauven.

Je merkt er vandaag niets meer van, maar waar nu het gras ligt, stond tijdens de 13de en 14de eeuw een stadsomwalling.

Wandel naar rechts, naar de andere zijde van de groene middenstrook, Rue des Frères Haeghe, terug tot op de hoek met de Rue de l'Athénée. Ga links deze straat in tot op het eind. Onderweg zie je aan je rechterkant nog enkele mooie gevels.

Op de Place Clovis kom je bij de Sint-Brixius kerk.

Vóór een bezoek aan de kerk:

Als je eventjes van de route wil afdwalen neem je achter de Sint Brixiuskerk, aan het ronde punt, de Rue Saint-Brice en neem, voorbij de Christelijke mutualiteit, ca. 260 m verder links de Rue Pierre Caille en terug links de Rue des Soeurs de Charité. Aan je rechterkant zie je het gebouw Choiseul.

Choiseul

Het gebouw was het eerste seminarie van Doornik, opgericht op het einde van de 17de eeuw. Hier werden toekomstige priesters opgeleid, iets wat het concilie van Trente aan de bisschoppen had opgelegd. Na de Franse Revolutie speelde ook dit gebouw de functie kwijt. Even werd het een weeshuis, dan een ziekenhuis. Momenteel zijn er sociale woningen in ondergebracht, in eigendom van het OCMW. De naam is ontleend aan Gilbert de Choiseul de Plessis Praslin, toenmalige bisschop van Doornik.

Loop de Rue des Soeurs de Charité ten einde en neem links de Rue du Quesnoy. Je komt weer aan de kerk uit. Vervolg de wandeling.

Met je gezicht naar de kerk neem je de straat rechts. Let op het huis met nummer 8. Loop verder en je komt recht op enkele Romaanse gevels. (Aan deze kant bevindt zich de ingang van de Sint Brixiuskerk)

Graf van Childerik (huisnummer 8)

Per toeval werd halfweg de 17de eeuw, tijdens sloopwerken naast de Sint-Brixiuskerk, het graf gevonden van de Merovingische koning Childerik (†481), vader van Clovis. Het bleek een onwaarschijnlijke vondst, bijna twaalf eeuwen ná zijn dood.

Romaanse huizen

De gevels zijn uitzonderlijke overblijfselen van de 12de-eeuwse burgerlijke bouwkunst. De panden werden in 1880 en na de Tweede Wereldoorlog gerenoveerd. Ze bieden nu onderdak aan de protestantse parochie van Doornik.

Let op de zuiltjes die voor de ramen zijn geplaatst en op de horizontale verbinding in natuursteen.

Wat verder rechts zie je een **gotisch landhuis** uit de 15de eeuw.

Sint Brixiuskerk (Église Saint-Brice)

Het gebouw is hoofdzakelijk romaans, deels gotisch, overdekt met rode platte tegels in oude stijl, omringd door groen en gesitueerd op de kleine Place Clovis. Buiten valt de vierkante toren uit de 15de eeuw op, met erachter een schip en een dwarsbeuk met daarop een tweede toren.

Het binnenzicht geeft een erg ruimtelijke, maar ook rustgevende en luchtige indruk, dankzij een kwaliteitsvolle belichting. Bemerk het koor in de vorm van een drieluik, de houten zoldering en een aantal meubelstukken zoals grote kandelaars, oude heiligenbeelden maar ook recente beelden in bewerkte steen van de hand van de Doornikse kunstenaar Nelly Mercier. Ook het altaar van beeldhouwer Georges Grard, het tabernakel en een verrassende doopvont achteraan in de kerk zijn opmerkelijk. Deze laatste heeft op de zijkanten een mooie sensuele Eva, Adam en de hand van God. Een schilderij van Gaspard De Crayer (1564-1669) toont de aartshertogin Isabella die haar juwelen schenkt aan Onze-Lieve-Vrouw van Halle.

Onder de centrale altaarruimte ligt een romaanse crypte uit de 12de eeuw.

Stap aan de Romaanse huizen (hou ze vóór jou) naar links tot aan de grote baan (Rue de Pont). Sla onmiddellijk rechts af tot over de brug. Over de Scheldebrug neem je meteen de trappen rechts en beneden sla je linksaf.

Tip: Humble Coffee (eerste zijstraatje Rue des Puits l'Eau basse links als je de trappen beneden komt).

Humble Coffee

Quai Saint-Brice 19

7500 Tournai

Wandel langs het water tot waar je aan je linkerzijde een pleintje vindt met tal van terrasjes, de Vismarkt. Neem het straatje links, Rue Poissonnière. Zo kom je op een ander omsloten plein, het geklasseerde Sint-Pietersplein.

Op het Sint-Pietersplein gonsde het vroeger van de handelsactiviteiten verband houdende met de scheepvaart op de Schelde. Nu vind je hier ook tal van horecazaken.

Steek rechts het plein over, onmiddellijk naar links. Bij het volgende kruispunt sta je voor de kathedraal. Rechts op het plein Place Paul-Emile Janson bevindt zich de Dienst voor Toerisme.

Dienst voor Toerisme

Place Paul-Emile Janson 1

7500 Tournai

Tel. : +32 69 22 20 45

info@visittournai.be

De Dienst voor Toerisme en het modern bezoekerscentrum zit gehuisvest in een historisch gebouw uit de 12de eeuw (verblijf van de kanunniken van de kathedraal). Bij het binnenkomen valt onmiddellijk de gepixeliseerde gouden spiegel op die de kathedraal in een weerkaatsend beeld laat zien. Via de doorgang links kom je in de middeleeuwse gewelfde kelder, waar tijdelijke tentoonstellingen plaatsvinden.

Er zijn toiletten aanwezig in de Dienst voor Toerisme. Je kan gebruik maken van digitale tablets en er is gratis WiFi.

In een klein auditorium kan je twee films bekijken (elk ca. 20 min.): één over de geschiedenis van Doornik ('le couloir du temps') en een ander over de kathedraal ('de la pierre au ciel') met uitzonderlijke beelden over de restauratie en inkijk van ruimtes die tot dusver aan het grote publiek onttrokken zijn. Een aan te raden aanvulling op deze wandeling.

De Dienst voor Toerisme verzorgt ook gegidste stadsbezoeken: www.visittournai.be

Ga nu verder langs de kathedraal (hou die links van jou) en neem de eerste straat links (=Rue du Four Chapitre). Na enkele klimmende meters zal je links op de Place de l'Evêche de westelijke toegang tot de kathedraal vinden.

Aan je rechterzijde op dit pleintje zie je de sierlijke deur van het **bisschoppelijk paleis**. Aan de andere kant staat een leeg gebouw te verkommeren, het 18-de -eeuwse imposante Hôtel des anciens prêtres, een vroeger rustoord voor bejaarde priesters. Het fronton van Nicolas Lecreux is een allegorische voorstelling van Wetenschappen en Letteren. Op de verdieping bevond zich de voormalige bibliotheek van het kapittel, die na de revolutie werd omgevormd tot gemeentelijke bibliotheek. In 1940 ging de rijke verzameling, bestaande uit circa 70.000 boeken en handschriften, helemaal verloren. Wat de bedoeling is met het gebouw is nog niet exact geweten.

In het midden van het plein prijkt het statige voorportaal van de Cathédrale Notre-Dame, opgenomen op de werelderfgoedlijst van Unesco.

O.L. Vrouwkathedraal en schatkamer

Place de l'Evêché 1, 7500 Tournai

Sedert 2003 zijn er werken aan de gang. De werkzaamheden worden uitgelegd op de schuttingen die rondom dit prachtige bouwwerk staan.

Dit juweeltje van de kerkelijke bouwkunst bezit vijf torens die al van ver zichtbaar zijn. De 134 meter lange kathedraal heeft indrukwekkende afmetingen: het koor alleen meet 58 m. Het transept (de dwarsbeuk of kruisarm) is 67 m breed en de torens zijn 83 m hoog.

Het romaanse deel werd voltooid in 1171, terwijl het gotische koor van 1243 tot 1255 voltrokken werd. Het marmeren oksaal (de orgeltribune) in renaissancestijl dateert van 1572 en is een ontwerp van de Antwerpenaar Cornelis Floris de Vriendt.

Ook de kerkschat loont de moeite. Hier betaal je wel een kleine toegangsprijs. Er zijn vijf zalen met waardevolle religieuze kunstschaten zoals reliekschrijnen uit de 12de en 13de eeuw. De schrijnen worden meegedragen tijdens de Grote Processie (september). Ze behoren tot de top 10 van de Belgische reliekschrijnen. Verder zijn er tal van voorwerpen in goudsmeedkunst, gewaden, manuscripten en schilderijen. Het oudste wandtapijt van Europa 'la tapisserie d'Arras' uit 1402 is één van de meest waardevolle kerkschaten. Ook de échte kazuifel die aartsbisschop Thomas Becket heeft gedragen is te zien, alsook de pantoffels die paus Adrianus nog aan zijn voeten heeft gehad én een mantel van keizer Karel V.

In de schatkamer zie je voorbeelden van steenkappen in Doornik. (zie verder 'Doornikse steen')

Verlaat de kathedraal via hetzelfde portaal langs waar je binnengekomen bent. Ga onmiddellijk naar links. Stap onder de passerelle door.

Vrij vertaald staat er op de muur: “... je mag hier geen wind laten want dat is voelbaar door de geestelijken die zich erboven vanuit het bisschoppelijk paleis naar de kathedraal begeven ...”. Boven de doorgang ‘hangt’ immers een gotische kapel, overigens het oudste gotische gebouw in België.

Stap verder door tot de Vieux Marché aux Poteries en draai je dan om.

Kijk hoe mooi de gekleurde dakpannen van de Sint-Lodewijkkapel schitteren. Het standbeeld met schilder en de vrouw is een werk van Marcel Wolfers uit 1935, gebaseerd op een schilderij van Rogier van der Weyden ‘De heilige Lucas schildert de Maagd Maria’ (1435). Van der Weyden, een kunstschilder uit de Vlaamse Primitieven, werd trouwens geboren in Doornik (1399).

Keer op je stappen terug, nog eens onder de passerelle door. Op het eind van Place de l’Évêché sla je nu linksaf. Je bent nu in de Rue de Orfèvres. Loop die af en zo beland je op de Grote Markt. Sla hier linksaf tot aan het Belfort.

Grote Markt

De grote markt heeft zijn driehoekige vorm te danken aan de twee Romeinse wegen die er kruisten. Het plein werd nagenoeg volledig verwoest door de bombardementen in mei 1940, maar het werd getrouw nagebouwd. Nog niet zo lang geleden werd hier ook grondig gerenoveerd. Tijdens de middeleeuwen stonden hier vakwerkhuisen, maar die verdwenen in het begin van de 17de eeuw, toen Quentin Ratte de opdracht kreeg om de oorspronkelijk houten **Lakenhalle** uit 1228 te herbouwen met blauwe hardsteen. Het gebouw werd opnieuw herbouwd tussen 1880 en 1888. Links bevindt zich de voormalige **portierswoning** uit 1612, dat heropgebouwd werd in het interbellum. Het gebouw ernaast is een ontwerp van de architect Henri Lacoste uit de jaren 1930. Centraal op de grote markt prijkt het **standbeeld van Christine de Lalaing**, echtgenote van de gouverneur van Doornik die in 1581 een rol zou hebben gespeeld in de verdediging van de stad tegen de Spaanse troepen. Aan de rechterkant van het plein bevindt zich de **Église Saint-Quentin** (Sint-Kwintenskerk), oorspronkelijk gebouwd in de 13de eeuw. Na de brand in 1940 is de kerk heropgebouwd in romaanse stijl. Let op het mooie gesloten koor.

Op één en hetzelfde plein zien we alle bouwstijlen samen: gotiek, renaissance en romaans.

Het Belfort

Grand'Place 1, 7500 Tournai

Maandag gesloten.

Het Belfort van Doornik is het oudste van België. Het gebouw werd als beschermd monument opgenomen op de lijst met Uitzonderlijk Erfgoed van Wallonië en de werelderfgoedlijst van Unesco. Op deze plaats stond eind 2de eeuw al een wachttoren met twee klokken. Die dienden om de bevolking bijeen te roepen, voor bijvoorbeeld een aankondiging. Een brand in 1392 verwoestte gedeeltelijk de belforttoren, maar vijf jaar later waren de grootste restauratiewerken achter de rug. Dit werd gevierd met het gooien van ‘pichous’ (soort broodje) vanop de top. Een traditie die nog steeds elk jaar met carnaval in ere wordt gehouden. Het was Bruno Renard, een in Doornik geboren architect, die met zijn aanpassingen het belfort zijn huidige look gaf halfweg de 19de eeuw. Het deed ooit nog dienst als gevangenis en zelfs als stadhuis. Er hangen nog altijd twee zware klokken in: de Bancloque

(5 ton) en de Timbre (2 ton). Toen Doornik in 1940 een regen van brandbommen moest doorstaan, was het belfort één van de weinige gebouwen die overeind bleef.

Het belfort is uitgerust met een beiaard sinds 1535. Er hangen 55 klokken in. Van Pasen tot eind september zijn er beiaardconcerten. Je kan tot bij de beiaardier klimmen om hem live aan het werk te zien. De volledig klim van de toren bestaat uit 257 trappen. De toren is 72 m hoog. Opgelet: het is er vrij smal en je mag geen hoogtevrees hebben omdat de balustrade erg dicht tot bij de hoektorens komt. In kleine ruimtes onderweg naar boven verneem je meer over de geschiedenis van het belfort.

Bannières des Corporations

Ambachtslieden (bakkers, goudsmiden, slagers, timmerlieden, tapijtwevers, ...) besloten tijdens de middeleeuwen zich te groeperen om sterker naar buiten te kunnen komen. De geboorte van de gilden was een feit. Er werden regels opgesteld waaraan ieder lid zich diende te houden, afspraken gemaakt inzake loon, het gebruik van maten en gewichten, sancties bij het niet naleven enz. Achterliggende gedachte was natuurlijk om ook politiek enige weerklank te vinden als sociale organisatie.

Elk van de gilden, 36 in Doornik, koos een meester en een gezelschap als vertegenwoordiger. Bovendien werd ook een patroonheilige aan de gilden gekoppeld en had elke gilde een eigen banier (vlag) met daarop een beeltenis, voorwerp of symbool verwijzend naar het ambacht of de naam van de gilde. Eind 18de eeuw met de Franse Revolutie verdwenen de gilden langzaam.

Aan het Belfort stap je schuin naar het grote witte gebouw met de beeldjes bovenaan. Dit is het muziekconservatorium.

Muziekconservatorium

De beeldjes, gemaakt door Geneviève Warny, zijn stuk voor stuk internationale figuren uit Doornikse middens, al zal je wellicht moeten toegeven dat je voor het eerst hun namen leest. De attributen leggen de link met kunst of een ambacht. Van links naar rechts zien we het verband met Doorniks porselein, muziek, schilderkunst, tapijtweven, smeedkunst en koperslagen.

Vervolgens kom je op een plein. Ga naar de rechterkant en zo kom je langs het tapijtmuseum. Voorbij het tapijtmuseum ga je rechtsaf het park in (Place Reine Astrid).

Bruno Renard, een in Doornik geboren architect, zou als stadsarchitect begin 19de eeuw Doornik op sommige plaatsen flink van uitzicht doen wijzigen: huizenrij Rue des Tanneurs, Sint-Pietersplein. Ook een aantal gebouwen zijn door hem ontworpen: o.a. Musée des Arts de la Marionette.

Museum van het wandtapijt (Musée de la Tapisserie –TAMAT)

Place Reine Astrid 9, 7500 Tournai

www.tamat.be

Het Museum voor de Tapijtweef- en Textielkunst vertelt je alles over de Doornikse wandtapijten vanaf de 15de eeuw tot nu. Dit is een topmuseum in zijn specialisatie. Binnen het museum, dat ondergebracht is in een neoclassicistisch huis, is het TAMAT gevestigd, het centrum van de Tapijtweefkunst. Dat zorgt voor het behoud en vrijwaring van het tapijt- en textielerfgoed niet alleen uit Doornik maar van gans de provincie Henegouwen.

Stadspark

Er is een met perken mooi afgelijnd gedeelte met twee waterpartijen en daarachter een meer natuurlijk park. Het park behoorde toe aan de Sint-Maartensabdij van een benedictijnenorde uit de 11de eeuw.

Vóór het stadhuis staat een beeld van Louis Gallait, een in 1810 in Doornik geboren kunstschilder. De man heeft in het Museum van Schone Kunsten in Doornik een eigen zaal met zijn werk. Hij schilderde vooral heldhaftige taferelen op grote doeken. Het standbeeld is gemaakt door Guillaume Charlier, de sokkel werd door Victor Horta ontworpen. Je ziet drie reliëfs.

Achter de drie linkse bogen staat een boom die geplant werd toen het oorspronkelijke abdijpaleis (en nu stadhuis) in 1763 werd opgetrokken. Het gaat om een Ginkgo Biloba, die intussen dus meer dan 250 jaar oud is.

Ga naar de bogen rechts van het stadhuis en stap onder die bogen verder rechtdoor.

Op dit binnenplein bevindt zich heel wat aan belangrijk erfgoed – en museale waarde. Rechts bij het betreden is het Natuurhistorisch museum, links het stadhuis en achterin het Museum voor Schone kunsten.

Museum voor natuurhistorie en Vivarium en Museum voor geschiedenis en decoratiekunst (Le Musée d'histoire et des Arts décoratifs, Musée de la porcelaine).

Cour d'Honneur de l'Hôtel de ville, Rue Saint-Martin 52, 7500 Tournai

Het zijn twee aparte musea. Het natuurhistorisch museum (toegang via het plein voor het stadhuis) is ondergebracht in een neoklassiek gebouw uit de 19de eeuw en herbergt duizenden (opgezette) dieren. Er zit aan veel van die dieren wel een verhaal vast.

Het Museum voor geschiedenis en decoratiekunst is ondergebracht in een bijgebouw van de St-Maartenabdij. Hier moet je vooral zijn voor het Doorniks porselein. Het zou de grootste en meest waardevolle collectie bezitten. Daarnaast zijn er ook nog veel muntstukken aanwezig want Doornik heeft ook munten geslagen voor andere regio's dan zijn eigen bisdom.

Stadhuis

Rue Saint Martin

Het stadhuis is gehuisvest op de plaats waar het abtspaleis stond van de voormalige Sint-Maartenabdij (benedictijnen). Begin 11de eeuw wordt een kapel opgericht, gewijd aan Sint-Maarten, door een voormalige schooldirecteur uit Doornik (Odon van Orléans). Hij krijgt al gauw volgelingen in zijn spoor wat de aanleiding was tot de bouw van een abdij met kloostergebouwen tijdens de 12de eeuw. Het enige overgebleven zichtbare hiervan ligt ondergronds in de crypte.

Tot de 18de eeuw behoorde de Sint-Maartensabdij tot één der meest welvarende van het toenmalige West-Europa. Het abtspaleis werd in 1763 opgetrokken naar de plannen van architect Laurent Dewez. Na de Franse revolutie die een eind maakte aan het abdijleven, nam het gemeentebestuur in 1809 er zijn intrek en tot vandaag is dat nog steeds het statige stadhuis van Doornik. De neoklassieke voorgevel was het enige deel dat de zware bombardementen in mei 1940 overleefde. Al de rest werd geheel volgens oorspronkelijke stijl heropgebouwd. Bemerkt de vier 'vuurpotten' op het dak.

Romaanse crypte

Onder het abtspaleis bevindt zich nog steeds een 12de-eeuwse romaanse crypte. Enkel op weekdagen en tijdens de openingsuren van het stadhuis kan je aan de balie vragen of je als individu de crypte onder het stadhuis mag bezichtigen. Veel kans dat de bediende dit toelaat.

De crypte is het enige zichtbare van de kloostergebouwen die deel uitmaakten van de Sint-Maartensabdij die door de Franse revolutie werd opgeheven.

Bij de toegang naar de crypte hangt een modern geweven wandtapijt van Edmond Dubrunfaut (1920-2007), een veelzijdig beeldend kunstenaar die onder meer zich inzette om de tapijtweeffkunst nieuw leven in te blazen met het Centre de la Rénovation de la Tapisserie de Tournai.

Museum voor Schone Kunsten (Le Musée des Beaux-Arts)

Enclos St-Martin 3

Het Museum voor Schone Kunsten is uitzonderlijk, enerzijds door zijn architectuur, anderzijds door zijn belangrijke kunstverzameling van een uitzonderlijk erfgoed.

Dit is het enige museum dat ooit door de architect Victor Horta (1907-1928) is ontworpen. Het werd oorspronkelijk ontworpen in de vorm van een schildpad en vormt een intrigerend voorbeeld van de overgang tussen art nouveau en de modernistische art deco. Het museum was zijn tijd vooruit (ingehuldigd in 1928) en is zonder twijfel één van de eerste prototypes van een "modern" museum ter wereld.

Het museum beschikt over een verzameling moderne kunstwerken van de Brusselse mecenas Henri Van Cuyck en bezit de enige twee in België tentoongestelde werken van Manet. De tentoongestelde schilderijen en beeldhouwwerken gaan van de Vlaamse primitieven (Campin, van der Weyden, Bruegel, enz.) tot hedendaagse kunstenaars. De 17de en 18de eeuw worden vertegenwoordigd door Rubens, Jordaens, Snyders, Watteau, ... Ook impressionistische kunstwerken zijn er te bewonderen dankzij de werken van Manet, Monet, Seurat en Van Gogh. Een belangrijke plaats wordt gegeven aan Belgische kunstenaars (Ensor, Claus, de Braekeleer, enz.) en kunstenaars uit Doornik (Rogier van der Weyden, Gallait, Pion, Dumoulin, ...)

Het standbeeld met vrouwenlichaam bij de ingang is een werk van Georges Grard. Dezelfde beeldhouwer maakte ook Dikke Mathilde in Oostende.

Als je met je gezicht naar de toegang staat, kijk dan eens naar links. Het achterliggende gebouw links is een mooi voorbeeld van wat Henri Lacoste, leerling van Victor Horta, in Doornik achterliet aan art déco gebouwen. Diezelfde Lacoste liet ook een deur na in Doornik, die we wat verder op de wandeling zullen zien.

Met je gezicht naar het Museum voor Schone Kunsten, ga je nu naar rechts. Je passeert de jeugdherberg die al lang niet meer enkel voor de jeugd is. Je kan er dus ook als volwassenen overnachten. Ga dan aan het eind van deze smalle doorsteek naar rechts de Rue Saint Martin.

Aux Amis Réunis

Rue Saint-Martin

Een authentiek volkscafé uit 1911. Hier hangt altijd een gezellige sfeer, maar het publiek bestaat meestal niet uit de meest jonge mensen. Hier wordt ook nog het oude volksspel Jeu de Fer gespeeld. Het is een soort sjoelbak met metalen schijven en metalen poortjes. Leuk om eens naar binnen te stappen, een Belgisch biertje te drinken aan de bar en dit oude volksspel te observeren. Daarnaast biedt Aux Amis Réunis een menukaart met eenvoudige streekgerechten.

Stap verder in de Rue Saint Martin voorbij de officiële toegang van het stadhuis.

Aan weerszijden van de straat staan bescheiden huizen met onderaan en in de verticale stenenrijen op de gevels de typische Doornikse steen. Aan je linkerzijde vind je de toegang tot het Musée des Arts de la Marionette. Een aanrader!

Musée des Arts de la Marionette

Rue Saint-Martin 47

Dit Museum van Marionettenkunst toont meer dan 2500 poppen afkomstig uit alle hoeken van de wereld. Het museum is gevestigd in een herenhuis met een prachtige wenteltrap. Naast de permanente tentoonstelling worden er ook tijdelijke thematische tentoonstellingen georganiseerd.

Sla net voorbij het Marionettenmuseum de eerste straat links in, Rue Massenet. Ga onder de overspanning door. Het opschrift doet al vermoeden dat je bij een ander museum uitkomt. Ga hiervoor na de doorgang meteen rechts in het steegje, Réduit des Sions. Bij een bruine houten deur vind je de toegang van het Folkloremuseum (een aanduiding zou hier wat helpen).

Folkloremuseum (Le Musée de Folklore)

Réduit des Sions 36

Het gebouw zelf dateert van de 17de eeuw. Stichter van het museum was Walter Ravez. Op de zijgevel van het museum waar je net onder de doorgang passeerde is een gevelbord aangebracht.

De Tweede Wereldoorlog was ten einde. De bevolking moest opnieuw het leven op de rails krijgen, de woningen moesten hersteld worden, ... De nog bruikbare huismeubelen werden bewaard, de rest werd op straat gezet. Toen kwam Walter Ravez met het idee op de proppen om die meubels, huisraad, gereedschap, voorwerpen allerhande te verzamelen. Dit was de start van het museum. Hij overleed echter al in 1946 en kon niet lang van de verzameling genieten.

Het loont zeker de moeite om dit museum te bezoeken. Het leven zoals het was tussen 1800 en 1950 wordt er in 23 zalen in detail getoond. Alle levensfasen komen aan bod. Je vindt er nagebouwde werkplaatsen van oude ambachten maar ook Doorniks porselein. Er wordt ingegaan op de feesten, carnaval, de mode enz. Op de eerste verdieping krijg je een idee hoe Doornik eruit zag onder Lodewijk XIV dankzij het grote reliëf plan.

Verderop in het steegje kom je aan de linkerkant langs een speciale deur: **la porte Lacoste**. Je komt uit het steegje terug op de markt uit. Blijf nu links lopen langs de Lakenhalle.

Lakenhalle

Deze constructie werd in hout opgetrokken in de 13e eeuw en werd door een storm verwoest in 1606. De heropbouw ervan, tussen 1610 en 1611, kenmerkt zich door een mengvorm van stijlen: enkele spitsbogen op de benedenverdieping verwijzen naar de gotische stijl, terwijl de eerste verdieping elementen van de renaissancestijl bevat en de puntgevels barok zijn. De binnenplaats met galerijen, gebouwd in 1616, is een imitatie van de Italiaanse binnenplaatsen.

Hier installeerden de stoffenhandelaars zich. Na de instorting in 1881 werd het gebouw volledig heropgebouwd en het deed een tijd dienst als stadsmuseum. In 1940 bleef het echter niet gespaard van de brandbommen. Opnieuw moest de Lakenhal gerestaureerd worden. Uiteindelijk werd de voorgevel, in het kader van stadsrenovatiewerken, in 1998 vernieuwd. Vandaag wordt dit gebouw gebruikt als ontmoetingsplaats en evenementenhal. Naast het gebouw bevindt zich de zeer mooie conciërgewoning van 1612 met renaissancegevel.

Iets verder naar links aan dezelfde kant verrijst het Maison du Bailliage uit 1612, dat heropgebouwd werd in het interbellum. Het gebouw ernaast is een ontwerp van architect Henri Lacoste uit de jaren 1930.

Je komt uit het steegje terug op de markt uit. Blijf nu links lopen langs de Lakenhalle. Ga dan naar de kerk met het rode puntdak, de Sint-Kwintenskerk.

Sint-Kwintenskerk

Vrije toegang

Het buitenaanzicht is een typevoorbeeld van de romaanse bouwstijl. Het kerkship dateert van eind 12de eeuw terwijl het koor en de dwarsbeuken eerder al getuigen van de overgang tussen romaans en gotiek. In één van de hoeken bevindt zich in een kapel de graftombe van Pasquier Grenier. Hij zorgde er mede voor dat de tapijtkunst in Doornik bekend werd. Maar dat niet allen, hij financierde mee de bouw van het koor en de kapellen. Hij ligt dus begraven in zijn 'eigen' kapel.

Aartsengel Gabriël   Maria

De twee beelden op pijlers in het kerkship lijken wel houten beelden. Ze zijn echter vervaardigd uit steen (15de eeuw) door beeldhouwer Jean Delemer en schilder Robert Campin, beiden uit Doornik). Links voorin de kerk hangt een merkwaardig kruisbeeld. Het aangezicht van Christus lijkt wel iets 'vrouwelijks' te hebben.

Doornikse steen

Het is een zeer bekende kalksteensoort die uit steengroeven wordt gewonnen (nog steeds) in de wijde omgeving van Doornik. De steen is blauwachtig bij het ontginnen, later wordt de steen door verwerking zilvergrijs. Typisch voor het gebruik in kerken maar ook vele woningen. Je komt de steen dikwijls tegen tijdens deze wandeling.

Doornik is steeds het mekka geweest van het steenkappen. In de schatkamer van de kathedraal kan je voorbeelden zien hoe en wat men bewerkte.

Met het aangezicht naar de kerk, ga je enkele stappen naar rechts en ga dan de overwelfde gang in met in de achtergrond wat groen. Je belandt zo meteen in het kleinste stadspark van Doornik. Na de korte groene passage doemt een grote ronde donjon voor je neus op, het Fort Rouge.

Fort Rouge

Rue Perdue 10

Het Rode Fort ("le Fort Rouge") is eigenlijk geen fort maar een toren uit de eerste stadsomwalling uit de 11e eeuw. De ronde toren zelf zou uit de 12e eeuw stammen en werd gebouwd op een oudere, hoekige toren. Deze eerste omwalling is niet heel lang blijven staan en werd al in de 13e eeuw vervangen door een ruimere stadsmuur. Met uitzondering van het Fort Rouge, de Tour du Cygne en de Tour de Saint-Georges is deze eerste omwalling volledig verdwenen. De toren raakte in onbruik en begon met het verloop der jaren te vervallen. Ze werd onlangs gerestaureerd en doet nu dienst als expositieruimte.

Langs de toren links afbuigen, voorbij het beeldje van Martiny, de Rue Perdue helemaal tot op het eind. Daar naar rechts afslaan, Rue des Maux. Deze stap je af tot je bij een zuil uitkomt op de Place de Lille. We

zijn hier terug aan ons startpunt van de wandeling. Steek de baan over en vervolg de weg rechtdoor. De parking bevindt zich links in de Avenue de Gaulle.

Oorlogsmonument

De zuil is een oorlogsmonument, als eresaluut voor Franse soldaten die meevochten in 1832 in volle onafhankelijkheidsstrijd. Dit Franse leger moest een Nederlandse generaal zien weg te krijgen uit een Antwerps fort. Dat zou uiteindelijk ook lukken. De wapenschilden van alle provincies staan afgebeeld rond het monument. Normaal had deze zuil in Antwerpen moeten staan, maar dat zag het stadsbestuur niet goed zitten. Vandaar dat je het dan maar in Doornik aantreft.

In de omgeving

Op nauwelijks 7 kilometer van de parking ligt de **Mont Saint Aubert**. Je rijdt dan al richting Ellezelles en je kan hier nog een tussenstop voorzien.

De heuvel wordt ook **Mont de la Trinité** genoemd, omwille van de bedevaarten die er sinds de 14de eeuw naartoe gehouden worden. Meteen ben je dan ook op het hoogste punt van de regio (147 meter). Een fantastisch panoramazicht over de Scheldevallei en Doornik. Je vindt er tal van cafeetjes, restaurants, bistro's.

Streekspecialiteiten

- Konijn op Doornikse wijze, met bijpassende salade
- Bier La Tournay van brouwerij Cazeau, blond en bruin
- Met bruine suiker gevulde wafels Succès du jour
- Koekjes van Delacre en Desobry
- Clovis cake
- Ballons Tournaisiens: snoepjes met zoethout
- Aperitieven Le tournaisien en La tournaisienne

<https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1FXCdccVbMwBTl1hX-HfuFMJHyMrbJNRA&ll=50.60649499364649%2C3.381946978208976&z=17>

